

นิทานเวตาล ....เรื่องที่ 13

นำเสนอเมื่อ : 21 พ.ย. 2552

นิทานเวตาล เรื่องที่ 13

เมื่อพระราชาตรีวิกรมเสนาเสด็จกลับมาเอาเวตาลคืนไปแล้ว ก็เสด็จต่อไปตามเส้นทางเดิม ระหว่างทางเวตาลผู้นั่งอยู่บนบาก็เริ่มขยับตัวและพูดขึ้นว่า การเดินทางเป็นเรื่องน่าเบื่ออย่างหนึ่ง ข้าจึงคิดจะแก้เบื่อโดยเล่านิทานถวายอีกเรื่องหนึ่ง พระองค์น่าจะทรงฟังไวบ้าง เรื่องมีมาว่าดังนี้

มีนครใหญ่แห่งหนึ่งชื่อ วารานสี เป็นที่ประทับของพระศิวะบนโลกนี้ ในนครนี้มีพราหมณ์ผู้หนึ่งชื่อว่า เทวสวามินอาศัยอยู่ เป็นผู้ที่พระราชาเคารพนับถือมาก พราหมณ์เศรษฐีผู้นี้มีลูกชายคนหนึ่งชื่อ หริสวามิน ตัวหริสวามินเองเป็นผู้มีโชคเพราะภรรยามีความงามเป็นเลิศชื่อ ลาวัญยติ ชาคิตวา พระผู้เป็นเจ้าคงจะทรงสร้างนางขึ้นมาจากที่ทรงสร้างนางติโลตตามาขึ้น พร้อม ๆ กับนางเทพอัปสรอื่น ๆ ในสวรรค์เป็นแน่ นางจึงงามประเสริฐอย่างหาที่ติมิได้

ราตรีหนึ่ง หริสวามินนอนหลับอยู่ในปราสาทพร้อมด้วยนางลาวัญยติผู้เป็นที่รัก ในบรรยากาศที่เย็นละมุนด้วยแสงจันทร์ ขณะนั้นเองเจ้าชายแห่งวิทยาธรชื่อมทนต์ ท่องเที่ยวเหาะไปในอากาศ แลเห็นนางลาวัญยตินอนแนบข้างสามีของนางบนเตียง มีพิศตรภรณ์อันเลื่อนหลุดโดยไม่รู้อะไร เปิดเผยให้เห็นร่างงามอรชรและขาอันกลมเรียวยสมส่วน หัวใจของวิทยาธรหนุ่มก็วาบหวานหลงใหลในตัวนางอย่างสุดระงับ และเพราะความคลั่งใคล้ด้วยแรงเสน่ห์หา วิทยาธรจึงโฉบลงอุ้มนางพาเหาะไปในอากาศทันที

ฝ่ายหริสวามินรู้สึกตัวตื่นขึ้น มองไม่เห็นภรรยาก็ตกใจ ลูกขึ้นมองหาโดยรอบก็มิได้พบ รำพันด้วยความตระหนก ว่า "นี่มันอะไรกัน นางหายไปไหน นางล่อขาลเล่นหรือแกล้งซ่อนตัวกันแน่"

ชายหนุ่มเที่ยวตามหานางตลอดคืนทั่วทุกหนทุกแห่ง ไม่เว้นแม้แต่บนหลังคาปราสาทและในสวน เมื่อหาจนสิ้นปัญญาแล้วแต่มิได้พบก็มีความเสราโศกยิ่งนัก ทรวดลงนั่งอย่างอ่อนแรง ทอดอาลัยตายอยาก คร่ำครวญว่า

"อนิจจาเอ๋ย เจ้าผู้มีพิภตรุ่งจันทรมณฑล ยอดดวงใจของข้า เจ้าผู้มุ่งละมุนดังแสงศศิธร ก็ดวงจันทร์นั้นอิจฉาความงามของเจ้าหรือไฉน จึงพรากนางไปเสียจากข้า โอเจ้าช่างโหดร้ายเสียเหลือเกิน เจ้าลวงข้าให้หลงใหลในความงามของเจ้า แล้วไฉนจึงเสียบแทงข้าด้วยศรอาบยาพิษของเจ้า ทำให้ใจข้าต้องรอนรจนกระวนกระวายถึงเพียงนี้ เจ้าเอายอดดวงใจของข้าไปซ่อนไว้ที่ไหนกันเล่า"

เมื่อหริสวามินครุฑครวญมิหยุดหย่อนด้วยหัวใจแทบแตกสลายนี้ ราตรีอันยาวนานก็ผ่านไป และแสงอุษาาก็เริ่มฉายจับทองฟ้าเป็นสัญญาณวารราตรีนั้นสิ้นแล้ว เขาและนางคงจะต้องแยกกันแน่นอน ไม่เหมือนนกจากพราก (ชื่อนกชนิดหนึ่ง เปิดแดงหรือเปิดพราหมณ์ก็เรียก เป็นนกที่หากินตอนกลางคืน ตัวผู้กับตัวเมียอยู่คนละฝั่งแม่น้ำ สงเสียงร้องหากันตลอดท้องคืน ถึงเวลาเช้าจึงได้กลับคืนรัง พบกันอีกครั้งหนึ่ง) ที่จากกันตลอดคืน แต่ได้พบคู่ของมันอีกเมื่อสิ้นราตรี ก็เขาละราตรีที่สิ้นสุดลงจะมีความหมายอะไร

พราหมณ์หนุ่มผู้ต้องทนทุกข์ทรมานเพราะไฟเสน่หา ยังพรั่นเพื่อถึงนางมิขาดปาก แม่บรรดาญาติพี่น้องจะปลอบโยนด้วยประการใด ๆ ก็ไร้ประโยชน์ หริสวามินผู้เพ้อคลั่งเที่ยวกระเซอะกระเซิงหาหนทางโนนและทางนี้ ปากก็คร่ำครวญว่า "นางเคยยืนตรงนี้ นางเคยสรรสนานในที่นี้ นี่ก็เป็นที่นี่นางแดงตัว และที่ตรงนี้นางก็เคยสรรวลสันต์พระราชด้วยความชื่นบานยามที่นางอยู่กับข้า โห่เอ๋ย นางหนีเข้าไปไหนเล่า"

บรรดาญาติสนิทมิตรสหายแลเห็นเหตุการณ์ ต่างก็พากันเป็นห่วงจึงกล่าวเตือนสติว่า

"จะตีโพยตีพายไปทำไม นางยังไม่ตายหรอก เจ้าอย่าคิดฆ่าตัวตายเลย ถ้าเจ้ายังมีชีวิตอยู่ เจ้าก็คงจะได้พบนางอีก ไม่วันใดก็วันหนึ่ง ทำใจดี ๆ ไว้เถอะ คอยคนหานางต่อไป ในโลกนี้คนที่ตั้งใจจริงเท่านั้นที่จะได้สิ่งอันพึงปรารถนา"

เมื่อหริสวามินได้ยินญาติสนิทมิตรสหายกล่าวดังนั้น ก็ค่อยมีกำลังใจขึ้น คิดจะอยู่สู้โลกต่อไปอีก เพื่อจะได้ติดตามหานางอันเป็นสุดที่รัก ในที่สุดเขาก็ตัดสินใจอย่างเด็ดขาด กล่าวแก่ตนเองว่า

"ข้าจะบริจาคูทุก ๆ สิ่งที่มีข้ามีอยู่ให้แก่พราหมณ์ แล้วจะออกจาริกแสวงบุญไปตามติริถุะ เพื่อจะได้ชำระบาปให้สิ้นไป บางทีในระหว่างการเดินทางไปในที่ต่าง ๆ ข้าอาจจะได้พบสุดที่รักของข้าเข้าสักวันหนึ่ง"

หลังจากที่ใครครวญตามความคิดนี้อยู่ชั่วครู่หนึ่ง เขาก็ตัดสินใจเด็ดขาดว่าจะทำตามที่ได้คิดไว้ วันรุ่งขึ้นเขาก็เชิญพราหมณ์มาเลี้ยงอาหารอันประณีต เสร็จแล้วก็มอบทรัพย์สินบรรดามีให้แก่พราหมณ์จนหมดสิ้น โดยมีได้อัลลัยไยดีแม่แต่น้อย หลังจากให้ทานเสร็จแล้ว เขาก็ออกเดินทางไปในมัสการสถานอันศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ และชำระสรรสนานกายตามติริถุะอันมีชื่อเสียงเพื่อขจัดบาปให้สิ้นไป ในระหว่างที่เดินทางรอนเรไปนั้น เขาก็ต้องผจญกับความรอนอันสาหัสจากแสงอาทิตย์ที่แผดกล้าในฤดูครีษมะ (ฤดูร้อน) อย่างจะเผาผลาญทุกสิ่งไหวอดวายเป็นผุยผง สายลมรอนที่พัดกรูรโชกอย่างรุนแรง สงเสียงก็ก้องเหมือนเสียงโอดโอยด้วยความเจ็บปวดของคู่รักที่ต้องพรากจากกัน และโหยหากันด้วยหัวใจอันแตกสลาย บรรดาห้วยหนองคลองบึงที่แลเห็น ต่างก็เหือดแห้งเพราะแสงอันแรงรอนของดวงอาทิตย์แผดเผาจนเหลือแต่โคลน และบรรดาต้นไม้ริมทางก็ยืนต้นเหี่ยวเฉาเหมือนจะไว้อาลัยต่อวสันตฤดู (ฤดูใบไม้ผลิ) ที่จากไป หริสวามินเดินโซซัดซอกอย่างอ่อนแรงเพราะความร้อน ความหิวและความกระหายน้ำ มาตามทางที่ผวนมา ที่มีได้เจอผู้คนแม่แต่คนเดียว ในที่สุด ก่อนจะหมดแรง เขาก็แลเห็นหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งอยู่ข้างหนา เมื่อมาถึงก็ได้พบกับพราหมณ์ผู้หนึ่งชื่อ ปัทมนาภ กำลังทำพิธีชงฆ์สังเวทพอยุ เมื่อแลเห็นพวกพราหมณ์กำลังนั่งรับประทานอาหารอยู่ในบ้านของตน หริสวามินก็เผลอเข้าไปใกล้ เขาก็เข้าไปยืนเกาะเสาประตูบ้านด้วยความอ่อนแรง ขณะนั้นนางพราหมณ์ผู้เป็นภรรยาของปัทมนาภแลเห็นเขายืนเกาะเสาแห่งนี้ไม่ไหวดิ้งก็บังเกิดความสงสาร รำพึงแต่ตัวเองว่า "อนิจจาเอ๋ย ความหิวนี้เป็นทุกข์จริงหนอ ใครจะช่วยบรรเทาได้บ้าง ดุชิที่ประตุนี้มีคนอดโซคนหนึ่งมายืนเกาะอยู่ ดูท่าจะเป็นคนทุกข์สุดเป็นแน่ ดูเขาซิ ยืนกมหน้าด้วยความอับอาย ชะรอยจะเป็นนักเดินทางไกลแน่แท้ยว ทาทางหิวโหยโรยแรงเหมือนอดอาหารมานาน น่าสังเวชนัก เราควรจะให้อาหารแก่เขาบ้าง"

เมื่อคิดดังนี้ นางพราหมณ์ผู้มีใจเมตตา ก็เข้าไปในบ้าน เอาอาหารใส่ชามมาจนเต็ม คือข้าวที่ต้มด้วยน้ำมัน พร้อมด้วยเนยใสและน้ำตาล นางยื่นชามขาวให้แก่เขาและกล่าวว่า "เอานี้ เองไปกินสิ ไปนั่งกินริมบึงนั่นแหละ เพราะที่นี่ไม่เหมาะที่เจ้าจะมานั่งกิน เพราะพราหมณ์เขากำลังกินอาหารกันอยู่" หรือสวามินแลเห็นก็ดีใจ รับชามอาหารมาจากนาง และกล่าวว่า "ข้าจะทำตามท่านว่า" แล้วเดินไปหาที่นั่งใต้ต้นไทรริมฝั่งน้ำไม่ห่างไกลจากที่นั่น จัดการล้างมือล้างเท้าและบ้วนปากจนสะอาด หลังจากนั้นก็นั่งลงบริโภคอาหารด้วยใจยินดี

ขณะนั้นมีเหยี่ยวตัวหนึ่งคาบงูด้วยปาก และจับไว้แน่นด้วยกรงเล็บ พานบินมาเกาะอยู่บนกิ่งไม้ต้นนั้น ปรากฏว่างูตัวนั้นตายแล้ว และมีน้ำลายปนพิษไหลหยดลงมาในชามข้างของหรือสวามินซึ่งวางอยู่ใต้ต้นไม้พอดี พราหมณ์หนุ่มไม่ทันสังเกตเพราะกำลังหิวจัด ก็กินข้าวจนหมดชาม พิษงูก็ซาบซาบเข้าสูรราง ได้รับความเจ็บปวดทรมานเป็นอันมาก จึงร้องขึ้นด้วยความตกใจว่า "อะโฮ โขคุชะตาของมนุษย์นี่หน่อ เวลาเคราะห์หามยามร้าย อะไร ๆ ก็หนีไปหมด ดูแต่ในชามนี้สิ แม่แต่จะปรุงแต่งด้วยของดีเลิศ คือน้ำมัน น้ำตาล และเนยใส ก็ยังมาเปลี่ยนเป็นยาพิษไปได้"

กล่าวดังนั้นแล้ว ชายหนุ่มก็กัดฟันลุกขึ้นเดินโซซัดโซเซไปที่บ้านพราหมณ์ด้วยความลำบากแสนสาหัส แลเห็นนางพราหมณ์ผู้ให้อาหารกำลังนั่งอยู่ที่นั่น ก็กล่าวแก่นางว่า "เมื่อตะกี้นี้ข้ากินข้าวของนางเข้าไปปรากฏว่ามียาพิษปนอยู่ ข้าคงจะตายแน่ ช่วยตามหาหมอมารักษาข้าด้วย เร็ว ๆ นะ ชีนชักซาซาตายลง บาปจะตกแก่เจ้า เพราะเจ้าทำให้พราหมณ์ถึงแก่ความตาย"

พอจบคำพูด ยังมีทันจะแก้ไขแต่ประการใด หรือสวามินทนพิษร้ายไม่ไหว ก็ขาดใจตาย ทำให้นางพราหมณ์ตกใจแทบสิ้นสติ ฝ่ายพราหมณ์บุโรหิตผู้เป็นสามีของนางเห็นเหตุการณ์เกิดขึ้นเช่นนั้นก็โกรธจึงขับไล่นางออกจากบ้าน ทั้ง ๆ ที่นางเป็นคนบริสุทธิ์และมีใจเมตตาจากภรรยา นางถูกกล่าวโทษโดยไร้ความผิดเช่นนั้น ก็มีความเสียใจมาก เมื่อรูวนางมีใจทำบาปแม่แต่น้อย แต่ต้องมาได้รับโทษ จึงเดินไปยังทานาคัดศีลพิธีเพื่อจะชำระล้างบาปของตน

ปัญหาของเรื่องที่เกิดขึ้นก็คือ ในบุคคลทั้งสี่ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้คือ เหยี่ยว งู และพราหมณ์สามีภรรยาทั้งสองนั้น ใครเป็นผู้ผิดในกรณีการตายของหรือสวามิน เรื่องนี้ยังหาได้มีการเฉลยปัญหาไม่

เวตาลจึงกล่าวขึ้นว่า "ข้าแต่พระราชาตริวิกรมเสน โปรดตอบข้าว่า ใครเป็นคนผิดในกรณีนี้ ถ้าพระองค์ไม่ทรงตอบก็ขอให้ตระหนักรู้ว่า คำสาปอันใดจะเกิดแก่พระองค์"

เมื่อพระราชาได้ฟังเวตาลทูลบังคับให้ตอบดังนั้น ก็ทรงเฉลยว่า

"ในเรื่องนี้ จะว่าไปแล้วก็ไม่เห็นจะมีผู้ผิดเลย แน่ละสำหรับงูตัวนั้นมันตายสนิทมาก่อนแล้ว จะทำผิดได้อย่างไร ถึงแม้เหยี่ยวจะคาบมันมาที่นั่นก็ตาม สวนเหยี่ยวนั้นเล่า มันคาบเหยี่ยวของมันมาเพื่อจะกินเป็นอาหารมันจะทำผิดอะไรเล่า ขณะเดียวกันสองพราหมณ์ผู้เมียก็ไม่ผิด เพราะเขาเป็นผูชอบธรรม คนหนึ่งให้ทานด้วยใจบริสุทธิ์ อีกคนหนึ่งก็ทำถูกจารีต อะไรผิดอะไรรูปก็ว่ากันไปตามกฎเกณฑ์แห่งศาสนา เพราะฉะนั้นเขาย่อมไม่ผิด ตกลงไม่มีใครผิดในกรณีนี้ ตรงกันข้ามหากกลับมีความคิดว่า ธรรมด้ายาพิษไม่ว่าจะเกี่ยวของกับใครก็เป็นอันตรายแก่ชีวิตทั้งสิ้น ไม่เลือกว่าพราหมณ์ หรือคณวรรณะอื่น ใครเลาจะโง่เขลาถึงกับจะคิดเลยเถิดหาความผิดในความไม่ผิดได้แล้ว"

พอพระราชดำริตั้งนี้ เวตาลก็หัวเราะด้วยความชอบใจ
ผลจากอภังษาของพระราชายาวยาวไปสู่นักของตนโดยทันที
และพระราชาก็ต้องย้อนกลับไปลากตัวมันกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

ที่มา www.lokwannakadi.com/